

ОРГАНІЗАЦІЯ БЕЗПЕЧНИХ УМОВ ПРАЦІ ТА НАВЧАННЯ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Розглянуто основні аспекти організації безпечних умов праці та навчання. Проаналізовано нормативно-правову базу, методи управління ризиками та забезпечення працівників. Представлено результати дослідження впливу умов праці та навчання на здоров'я та ефективність діяльності. Запропоновано рекомендації щодо поліпшення існуючих систем безпеки.

Ключові слова: безпечні умови праці, охорона праці, безпека навчання, управління ризиками, здоров'я.

Abstract

The main aspects of organizing safe working and training conditions are considered. The regulatory framework, risk management methods and employee safety are analyzed. The results of a study of the impact of working and training conditions on health and performance are presented. Recommendations are offered for improving existing safety systems.

Keywords: safe working conditions, occupational health, training safety, risk management, health.

Вступ

У сучасному суспільстві забезпечення безпечних умов праці та навчання є фундаментальною складовою соціально-економічного розвитку. Ефективність роботи будь-якого підприємства чи навчального закладу значною мірою залежить від створення сприятливого середовища, що мінімізує ризики для здоров'я та життя учасників процесу. Особливої уваги це питання набуває в умовах постійного впровадження значної кількості нових технологій та обладнання, що не тільки відкривають нові можливості, але й породжують додаткові загрози.

Забезпечення безпеки праці в майбутній професійній діяльності, формування культури безпеки та ризик-орієнтованого мислення в процесі навчання у закладах вищої освіти вимагають застосування інтегрованого підходу, який охоплює вивчення нормативно-правової бази, технологічних інновацій, застосування інноваційних інформаційних технологій в освітньому процесі та інше [1-10]. В дослідженні висвітлено ключові аспекти цієї проблеми та запропоновано конкретні рекомендації для її вирішення.

Результати дослідження

У ході дослідження було виявлено основні фактори ризику, що впливають на безпеку праці та навчання. Зокрема, до них належать:

1. невідповідність робочих місць і навчального середовища нормативним вимогам [11];
2. недостатня обізнаність працівників та учнів щодо правил безпеки [12];
3. відсутність або неефективність систем моніторингу та управління ризиками [13].

Аналіз нормативно-правових документів показав, що існують ефективні інструменти для забезпечення безпеки, проте їх імплементація часто ускладнюється через недостатнє фінансування, низький рівень культури безпеки та недостатню мотивацію відповідальних осіб [14].

Практичні результати дослідження демонструють, що:

- проведення регулярних тренінгів з питань охорони праці на підприємствах зменшило кількість нещасних випадків на 35% впродовж одного року;
- у закладах освіти впровадження інтерактивних уроків з безпеки для учнів молодших класів значно підвищило рівень обізнаності щодо правил поведінки у разі небезпеки (на 50% за результатами опитувань) [12].

Зокрема, на одному з виробничих підприємств була впроваджена система регулярного аудиту безпеки, що включала огляд робочих місць, тестування знань працівників та аналіз потенційних ризиків. Як результат, кількість травм на виробництві зменшилася з 12 до 3 випадків на рік, що є суттєвим досягненням [12].

У сфері освіти, в одній зі шкіл, впровадження програми «Безпечне середовище», яка передбачала створення умов для швидкої евакуації та навчання учнів правилам поведінки в надзвичайних ситуаціях, дозволило значно підвищити рівень готовності до надзвичайних ситуацій, про що свідчать результати практичного навчання [12].

Висновки

Організація безпечних умов праці та навчання є важливою умовою збереження здоров'я, підвищення продуктивності та формування позитивного іміджу організації. Для досягнення цієї мети необхідно поєднати зусилля державних установ, підприємств, закладів освіти та громадськості. Ефективне впровадження сучасних систем безпеки можливе за умови створення належного фінансового та технічного забезпечення, проведення систематичних навчальних заходів і підвищення свідомості всіх учасників процесу. Результати дослідження демонструють, що системний підхід до вирішення проблем безпеки дозволяє значно знизити ризики для здоров'я та сприяє розвитку суспільства в цілому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Dembitska, S., Kobylianskyi, O., Kobylianska, I., & Tatarчук, V. (2024). Application of a risk-oriented approach in the process of professional training of specialists in energy industry. *Przegląd elektrotechniczny*, 6, 248-252.
2. Kobylianskyi, O., & Dembitska, S. (2023). Formation of occupational safety competence in the process of professional training of mechanical engineering specialists. *Professional Pedagogics*, 1(26), 15-23.
3. Kobylianskyi, O., & Dembitska, S. (2022). Formation of work safety culture of the technical specialists. *Professional Pedagogics*, 2 (25), 138-146.
4. Kobylianskyi, O. V., & Dembitska S. V. (2018). Sutnist ta osoblyvosti profesiinoi kultury fakhivtsiv tekhnichnoho profilu. *Naukovi zapysky. Seriya: Pedagogichni nauky*, 2(173), 120-122.
5. Кобилянська, І. М., & Кобилянський, О. В. (2013). Застосування ризик-орієнтованого підходу при формуванні у студентів компетенцій з безпеки життєдіяльності. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. (7, 109-119). Суми: Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка.
6. Кобилянська, І. М., & Кобилянський, О. В. (2016). Формування у майбутніх фахівців-економістів культури безпеки. *Наукові записки. Серія: Проблеми методики фізико-математичної і технологічної освіти*. Ч. 2. (7, 42-49). Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка.
7. Кобилянський, О. В., & Кобилянська, І. М. (2013). Формування культури безпеки у студентів вищих навчальних закладів. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки*, 10(4), 78-85.
8. Кобилянський, О. В. (2014). Безпека життєдіяльності: навчальний посібник. Вінниця: ВНТУ.
9. Кобилянський, О. В., Присяжнюк, В. В., & Богачук, В. В. (2008). Охорона праці в робітничій професії. Вінниця: ВНТУ.
10. Кобилянський, О. В., Лемешев, М. С., & Березюк, О. В. (2010). Основи охорони праці: навчальний посібник. Вінниця: ВНТУ.
11. Іваненко, О. В. Основи охорони праці. URL: http://www.kgt.dp.ua/files/20171201142318_kupchik_m_p.pdf.
12. ЮНІСЕФ Україна: Звіти та ресурси про безпеку в школах. URL: <https://www.unicef.org/ukraine/stories/safe-schools-for-children-in-ukraine>.
13. ДСТУ ISO 45001:2019 Системи управління охороною здоров'я та безпекою праці. Вимоги та настанови щодо застосування (ISO 45001:2018, IDT). URL: https://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=88004.
14. Закон України «Про охорону праці». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12#Text>.

Гнатів Ірина Андріївна – студентка групи ІПО-24б, факультет інформаційних технологій та комп'ютерної інженерії, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: irinagnativ127@gmail.com

Кобилянський Олександр Володимирович – завідувач кафедри безпеки життєдіяльності та педагогіки безпеки, д. пед. н., професор, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: akobilanskiy@gmail.com

Iryna A. Gnativ – student of group IPO-24b, Faculty of Information Technologies and Computer Engineering, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: irinagnativ127@gmail.com

Oleksandr V. Kobylyanskyi – Head of the Department of Life Safety and Safety Pedagogy, Doctor of Pedagogy, Professor, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: akobilanskiy@gmail.com